

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ВК 4. ПРАВО НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Спеціальність	081 Право
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Статус навчальної дисципліни	вибіркова
Курс / семестр вивчення	1/ 2 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	4
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції - 32 год.
	Практичні, семінарські заняття – 16 год.
	Самостійна робота - 72 год.
Вид індивідуального завдання	підготовка тез
Форма підсумкового контролю	залік
Кафедра (назва, № кабінету, контактний телефон, e-mail)	Кафедра публічного та приватного права
Викладач /і:	Лошицький Михайло Васильович, д.ю.н., проф.
Контактна інформація викладача/ів:	E-mail: kaf-pravo@suem.edu.ua 0675031588
Дні занять	Згідно з розкладом
Консультації	Очні консультації: згідно з графіком Дистанційні: електронна пошта, групи у Вайбері, Телеграмі
Анотація навчальної дисципліни:	
<p>Навчальна дисципліна полягає у наданні здобувачам вищої освіти комплексу необхідних знань, що стосуються теоретичних знань та практичних навичок щодо особливостей та проблем забезпечення національної безпеки держави, у тому числі, в розрізі її складників; набуття навичок щодо здійснення комплексного аналізу об'єкта безпеки з можливістю ідентифікувати чинники, індикатори, національні інтереси безпеки, загрози безпеці, а також задля здійснення оцінки рівня та визначення стану будь-якого виду безпеки; набуття знань для систематизації необхідних заходів зміцнення будь-якого виду безпеки.</p>	
Мета і завдання навчальної дисципліни:	
<p>Метою курсу є: ознайомлення здобувачів вищої освіти із проблемами формування національної безпеки України, основними формами й видами безпеки в сучасному багатополіусному світі; формування глибоких знань теоретичних основ національної безпеки України та закономірностей функціонування системи її забезпечення, специфіки складових її структури з урахуванням основних принципів та сучасного стану національної безпеки держави.</p> <p>Мета орієнтована на такі завдання: оволодіння теоретичними знаннями з питань національної безпеки; формування у студентів комплексного уявлення про основні цілі,</p>	

<p>завдання та ключові напрямки державної політики України в сфері національної безпеки, вмінь і навичок самостійного пошуку шляхів її реалізації з метою забезпечення національних інтересів і безпеки держави, суспільства та окремих громадян.</p>
<p align="center">Мета орієнтована на формування у здобувачів таких компетентностей:</p>
<p>ЗК 1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 3.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6.Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 8.Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК 9.Здатність працювати в міжнародному контексті. СК 1.Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності. СК 6.Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію. СК 9.Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності. СК 10.Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування. СК 13.Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією. СК 14.Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.</p>
<p align="center">Програмні результати навчання:</p>
<p>РН 3.Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. РН 5.Вільно спілкуватися іноземною мовою професійного спрямування (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово. РН 8.Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності. РН 13.Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів. РН 18.Розуміти сутність прав людини, знати методи та засоби їх охорони і захисту, уміти реалізовувати основоположні ідеї та принципи захисту прав людини в Україні та у ЄСПЛ. РН 21.Використовувати дослідницькі методи у професійній діяльності.</p>
<p align="center">Очікувані результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:</p>
<p>ОРН 1.Знати загальні нормативно-правову базу права національної безпеки ОРН 2. Розуміти теоретичні положення права національної безпеки ОРН 3. Аналізувати стан безпеки в державі та в міжнародному просторі ОНР 4. Орієнтувати в геополітичному середовищі</p>
<p align="center">Зміст навчальної дисципліни:</p>
<p>Тема 1. Національна безпека України: основні категорії та поняття</p> <p>Національна безпека і безпекова політика. Політика національної безпеки: поняття, структура, принципи формування. Основні причини формування політики національної</p>

безпеки. Мета та головні завдання політики національної безпеки. Шляхи реалізації політики національної безпеки.

Суспільні відносини у сфері національної безпеки як об'єкт права; предмет та методи дослідження. Національна безпека як правова категорія. Генезис загальної теорії національної безпеки. Становлення та розвиток правових засад національної безпеки.

Поняття та зміст системи національної безпеки. Структура системи національної безпеки та її характеристика. Складові системи національної безпеки.

Інтереси суспільства, функції держави, права, свободи та обов'язки людини і громадянина у сфері національної безпеки. Правові основи захисту прав і безпеки людини та громадянина. Співвідношення прав суспільства на безпеку та прав людини і громадянина.

Проблеми правового визначення пріоритетів національних інтересів. Принципи забезпечення захисту життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави від зовнішніх та внутрішніх загроз національній безпеці України.

Тема 2. Система забезпечення національної безпеки

Становлення і розвиток системи забезпечення національної безпеки. Об'єкти та суб'єкти забезпечення національної безпеки. Принципи системи забезпечення національної безпеки та їх характеристика.

Формування та реалізація державної політики з питань національної безпеки. Становлення і розвиток системи державного управління у сфері національної безпеки, стратегія і тактика забезпечення національної безпеки. Роль держави і права у забезпеченні національної безпеки. Протидія міжнародному тероризму як фактор забезпечення національної безпеки.

Теоретико-правові та прикладні проблеми становлення й розвитку державних і недержавних суб'єктів сектору безпеки, їх правовий статус, функції та компетенція, координація діяльності та організація взаємодії.

Застосування сил і засобів забезпечення національної безпеки. Правове регулювання комплексного кадрового, інформаційного та інших видів ресурсного забезпечення діяльності суб'єктів забезпечення національної безпеки.

Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на систему забезпечення національної безпеки. Основні напрями підвищення ефективності системи забезпечення національної безпеки.

Тема 3. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки

Поняття та зміст нормативно-правового забезпечення національної безпеки. Система нормативно-правового забезпечення національної безпеки. Два рівні нормативної бази, якою керується система забезпечення національної безпеки. Загальна характеристика Закону України «Про національну безпеку України». Нормотворчість в системі забезпечення національної безпеки: її цілі та завдання.

Стратегія національної безпеки України в сучасних умовах: завдання та проблеми реалізації. Гарантії забезпечення національної безпеки.

Тема 4. Система управління національною безпекою

Поняття управління у сфері національної безпеки. Управління у сфері національної безпеки: суб'єкти та характеристика їх основних функцій. Принципи управління у сфері національної безпеки. Теоретичні та правові засади адміністрування національно-безпековою сферою.

Державне управління у сфері національної безпеки. Мета державного управління у сфері національної безпеки. Організація та особливості державного управління у сфері національної безпеки. Державне управління національною безпекою: суб'єкти, об'єкти,

функції та критерії ефективності. Загальна система суб'єктів гарантування національної безпеки. Механізм гарантування національної безпеки України.

Сутність, завдання та функції недержавної системи національної безпеки. Методи забезпечення національної безпеки України недержавною системою безпеки. Складові недержавної системи національної безпеки.

Тема 5. Національна та міжнародна безпека: сутність, типологія, пріоритети

Національні інтереси, конфлікти і міжнародна взаємодія у політиці. Міжнародна безпека, основні загрози міжнародній безпеці.

Вплив міжнародної обстановки на Україну. Досвід правового регулювання у сфері національної безпеки країн-членів Європейського Союзу та інших іноземних держав.

Правові основи становлення і розвитку систем колективної та міжнародної безпеки. Правовий статус міжнародних організацій в галузі безпеки за участі України; їх завдання, компетенція, форми та методи діяльності.

Адаптація національного законодавства у сфері національної безпеки до правових стандартів країн-членів Європейського Союзу та Організації Північноатлантичного договору.

Тема 6. Економічна безпека

Поняття, сутність та зміст економічної безпеки. Характерні особливості економічної безпеки. Виклики, ризики, загрози економічній безпеці. Характеристика сучасних загроз економічній безпеці.

Система забезпечення економічної безпеки. Пріоритетні напрями та заходи забезпечення економічної безпеки.

Продовольча безпека як різновид економічної та складова соціальної безпеки. Сутність та структура продовольчої безпеки держави. Система національних інтересів у продовольчій сфері. Особливості розвитку та шляхи забезпечення продовольчої безпеки України.

Енергетична безпека України як одна з найважливіших складових національної безпеки країни. Основні загрози енергетичній безпеці України, їх класифікація. Система індикаторів енергетичної безпеки України.

Тема 7. Геополітична безпека та її стан на сучасному етапі

Поняття геополітичної безпеки держави, її системна сутність та структурні рівні. Основні чинники геополітичної безпеки держави. Геополітична безпека в системі національної безпеки держави. Об'єкти та суб'єкти геополітичної безпеки держави. Геополітична структура і політика в контексті забезпечення національної безпеки держави.

Суть геополітичної структури суспільства як основи політичного життя та національної безпеки держави. Великі соціальні групи як суб'єкти національної безпеки держави. Нація та держава як суб'єкти національної безпеки держави. Національні відносини в багатонаціональних державах як індикатор стану національної безпеки держави. Етнополітика як складова внутрішньої політики та системи національної безпеки держави.

Стан та перспективи геополітичної безпеки в Україні. Основні загрози геополітичній безпеці та способи протидії їм. Напрями підвищення геополітичної безпеки України.

Тема 8. Інформаційна безпека

Пріоритети державної політики в інформаційній сфері: забезпечення інформаційної безпеки; захисту і розвитку інформаційного простору України, конституційного права громадян на інформацію.

Поняття та зміст інформаційної безпеки. Громадянин, суспільство, держава як

головні об'єкти інформаційної безпеки.

Поняття та характеристика національного інформаційного простору України як відкритої системи. Структурно-функціональні властивості національного інформаційного простору та зовнішнього і внутрішнього його середовища. Національна інформаційна могутність держави як засіб реалізації її національних інтересів.

Безпека масової інформаційної сфери як різновид національної інформаційної безпеки. Поняття засобів масової інформації та основні складові їх системи. Друковані засоби масової інформації та інформаційний простір України. Електронні засоби масової інформації та національний інформаційний простір України. Інформаційні агентства України.

Характеристика загроз інформаційній безпеці системи державного управління. Теоретичні аспекти формування та функціонування системи забезпечення інформаційної безпеки України. Система забезпечення інформаційної безпеки України: складові елементи та організаційно-правові засади її функціонування. Основні принципи забезпечення національної інформаційної безпеки. Сутність, головні напрями та способи державної інформаційної політики в Україні.

Тема 9. Воєнна безпека

Поняття «воєнна безпека» та його сутність. Різниця між поняттями «воєнна безпека» та «військова безпека». Воєнна безпека в системі національної безпеки. Правові засади забезпечення воєнної безпеки України. Нормативно-правове забезпечення воєнної безпеки.

Виклики та загрози воєнній безпеці України. Основні загрози воєнній безпеці України. Обороздатність як фактор національної безпеки.

Система воєнної безпеки України, умови її формування. Складові системи воєнної безпеки та їх призначення. Мета і напрями забезпечення воєнної безпеки держави. Перспективи розвитку та шляхи вдосконалення системи воєнної безпеки.

Основні напрями державної політики у воєнній сфері національної безпеки. Проблеми воєнної безпеки в сучасній Україні. Важливість питань національної безпеки у більшості країн світу. Стан воєнної безпеки як складова національної безпеки. Заходи зі зміцнення воєнної безпеки України.

Тема 10. Екологічна безпека

Екологічна безпека: поняття, зміст, системна сутність, структурні рівні та форми. Чинники, що впливають на рівень забезпечення екологічної безпеки. Джерела екологічної безпеки. Основні принципи екологічної безпеки. Об'єкти та суб'єкти екологічної безпеки держави. Фактори, які впливають на екологічну безпеку. Правове регулювання екологічних прав людини.

Загрози екологічній безпеці на національному та міжнародному рівнях. Оцінка рівня сучасного стану екологічної безпеки України. Індикатори та порогові рівні екологічної безпеки. Критерії екологічної безпеки.

Екологічна безпека в системі національної безпеки держави. Національні інтереси України в екологічній сфері. Система забезпечення екологічної безпеки.

Глобальні проблеми людства та місце в них екологічних проблем.

Рекомендовані джерела і навчальна література:

1. Забезпечення національної безпеки за основними напрямками життєдіяльності України: навчальний посібник: у 2-х ч.: Ч. I / В. А. Омельчук, М. П. Стрельбицький, С. Г. Гордієнко та ін.; за заг. ред. А. М. Кислого і М. П. Стрельбицького. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 304 с.
2. Варналій З.С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибр. наук. праці / За ред. З.С. Варналія . - К.: НІСД, 2016. - 528 с.
3. Закон України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року № 2469- VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
4. Публічне управління та національна безпека: монографія / А. М. Михненко, Н. М. Грущинська, Ю. В. Нестеряк, Я. Ф. Жовнірчик, І. І. Дейнега, В. П. Приходько, М. Л. Ніжніков, Е. М. Макаренко, О. В. Поліщук, І. В. Чібісова ; за ред. д-ра іст. наук, проф. А. М. Михненка і д-ра екон. наук, доц. Н. М. Грущинської. Київ: НАУ, 2019. 340 с.
5. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : Вибр. наук. праці / О. С. Власюк. Київ: НІСД, 2018. 608 с.

Методи викладання, навчання:

Лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання);

Семінарські, практичні заняття (публічне обговорення питань тем курсу, дискусії, виконання ситуаційних вправ, участь у діловій грі та ін.);

Самостійне навчання (виконання завдань самостійної роботи (СРС), індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ): контрольна робота, підготовка тез доповіді на наукову конференцію з публікацією).

Форми контролю успішності навчання:

Контрольні заходи з перевірки успішності засвоєння навчального матеріалу з дисципліни включають: поточний контроль, виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ), підсумковий контроль (залік).

Поточний контроль має на меті перевірку виконання завдань як аудиторної, так і самостійної роботи студентів та може проводитися в таких формах:

- оцінювання підготовлених виступів, доповідей з тематики семінарських занять;
- усне опитування або письмовий експрес-контроль на семінарських заняттях;
- виконання контрольної роботи;
- тестування з засвоєння окремих тем курсу;
- перевірка виконання завдань СРС.

Контроль виконання *ІНДЗ* здійснюється у формі перевірки підготовлених тез та їх наступної публікації як умова апробації результатів власного магістерського дослідження.

При проведенні рубіжних контролів після вивчення кількох тем курсу у формі електронного тестування використовується набір тестових завдань, які містяться в бібліотеці електронних курсів системи дистанційного навчання СУРА для перевірки знань здобувачів вищої освіти.

Система оцінювання результатів навчання:

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою.

Підсумкова оцінка (залік) виставляється на підставі суми накопичених балів здобувачем вищої освіти, отриманих у ході поточного, рубіжного контролів, виконання ІНДЗ.

Схема розподілу балів:

50 балів (поточний контроль)	10 балів (контроль виконання ІНДЗ)	40 балів (рубіжний контроль)
---------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------

Мінімальний пороговий рівень з кожного виду контролю:

30 балів (поточний контроль)	5 балів (контроль виконання ІНДЗ)	25 балів (рубіжний контроль)
---------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------

Шкала оцінювання результатів навчання:

Загальна семестрова оцінка за 100-бальною шкалою переводиться у національну шкалу відповідно до таблиці:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи)	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії і порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час усіх видів контролю здійснюється відповідно до затверджено в університеті «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень з навчальних дисциплін здобувачів вищої освіти» (URL : <https://www.suem.edu.ua/normatyvni-dokumeny>).

Політика курсу:***Політика дотримання академічної доброчесності***

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перегляд новин на Телеграм-каналі.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Право національної безпеки».

Політика щодо пропусків занять

Здобувачі вищої освіти мають відвідувати лекційні й практичні (семінарські) заняття. Відсутність здобувача вищої освіти на занятті може бути виправдана поважною причиною. Поважними причинами відсутності вважаються: хвороба, участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт чи будь-якому іншому заході, який можна віднести до заходів, що сприяють розвитку здобувачів вищої освіти і поліпшенню іміджу університету (факультету).

Політика щодо виконання навчальних завдань пізніше встановленого терміну

Здобувачі вищої освіти мають виконувати всі навчальні завдання у встановлені терміни. Здобувач вищої освіти, який не виконав ту чи іншу кількість навчальних завдань вчасно й хоче надолужити прогаяне, може звернутися по допомогу до викладача.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

Силабус відповідає змісту освітніх програм (а саме: відповідність назві дисципліни, кількості кредитів, формі підсумкового контролю, набору компетентностей і результатів навчання), яка пройшла процедуру рецензування стейкхолдерами.

Силабус затверджено на засіданні кафедри публічного та приватного права, протокол від «12» лютого 2024 р. № 20.